



80. El Turroner.

*Josep Parera Sabater. Capellades, 28-2-2009.
Cedida: AJM.*

JOSEP PARERA SABATER "El Turroner"

Va néixer el 14 de febrer de 1926 al número 41 del carrer Major de Masquefa, casa coneguda amb el mot de *cal Turroner*. La seva mare, Francesca Sabater Orpí, era cosina germana d'en Pau *Matador*, el flabiolaire de Sant Llorenç d'Hortons.

Fill de pare pagès, el seu interès per la música va esdevenir d'una manera premonitòria. Explica el *Turroner* que just acabada la guerra va trobar en un camí una baieta que contenia embolicades unes cordes de guitarra, i

amb elles es va fer una mena d'instrument musical. Quan va complir els quinze anys va entrar a treballar a la manyeria de la fàbrica Rogelio Rojo. Tenia com a company entre altres, en Josep Gibernau, fill del *paleta poeta* que va escriure i publicar el llibre de poesies *Buirac* a Girona l'any 1930. Un dia, en Gibernau va dur a la fàbrica un quadern de solfes i el *Turroner*, fascinat per la notació musical, li va demanar que li ensenyés com es llegia allò. Aquest li va contestar que era el seu pare qui en sabia de música i que si volia li demanaria per que li donés classes. Així va ser com en Josep Parera, junt amb en Joan Esteve de *ca la Soledat* i en Josep Gasol de *cal Gasol* van anar dos nits per setmana a Can Parellada, on vivia en Gibernau, a aprendre música. Dels tres només va continuar el *Turroner*.

Per influència d'un músic de Capellades anomenat Carles Pinós, el *Turroner* es va decidir estudiar clarinet, i així va ser com l'any 1947 va entrar a la Colla de Bastoners com a músic. No s'hi va estar gaire, puix l'any següent va casar-se i anà a viure a Capellades, on ha fet vida des de llavors i on ha tingut les seves dues filles.

Aquest home va dedicar la seva vida a la música. De seguida que va marxar de Masquefa va entrar a tocar en una orquestra de Piera que dirigia el mestre Mata anomenada *Los Cisnes Blancos* on tocava el saxofon i el clarinet. Després de sis anys, el mestre Mata va anar a dirigir la *Triunfal d'Igualada* i la de Piera es va desfer. El *Turroner* va anar a tocar a una altra de Capellades anomenada *L'Artística del Noya* on hi va romandre fins el 1972. Aquell mateix any va deixar-la per entrar a la *Triunfal d'Igualada*, on hi ha romàs fins el dia de la seva jubilació.

Quan li vaig demanar que em deixés fer-li una fotografia al clarinet amb el que tocava les músiques del ball de bastons em va dir que li havien robat feia molts anys, una nit que havien deixat els instruments a la furgoneta.

La petjada.

Tot i el breu període de temps que s'hi va estar a la colla, el *Turroner* va deixar notades en el llibre de solfes d'en Joan Cuyàs i Germés les músiques del *Xotis* antic i la del *Ball Nou* que interpretava en Josep Carbó.

La fundació i les colles

"La Història no es crea, es refà."⁹⁷

El gener de l'any 1854 una dona puja a la galera que surt del carrer de les Moles de Barcelona amb direcció a Saragossa. Ella, però, s'aturarà a Igualada per visitar uns parents.

A mig camí, en arribar al veïnat de la Beguda Alta, la bona senyora es sent presa d'un mal; baixa del carruatge i fa estada en el centenari hostel que un dia va donar nom a la parròquia. Poques hores després sucumbeix a una mort horrible.

Al llarg d'aquell any, i en els pobles del voltant⁹⁸, es succeeixen centenars de casos de malaltia seguida de mort: aquella dona havia dut el còlera.

Aquest petit conte il·lustra com alguns fets que deixen una pregona empremta poden ser fruit de la casualitat.



Quan i qui va fundar la Colla de Masquefa?

81. Jaume Fosalba Bonastre.

L'avi de Cal Torretes. Cap el 1875.

Un dels masquefins que hom sap de cert que va ballar en la colla cap els anys 1880.

Cedida: Família Claramunt Fusalba.

A Masquefa hom no

pot designar una persona i un any concrets per tal de fixar la data de fundació dels seus Bastoners. Sempre ens hem hagut de moure en el terreny oral.

D'altra banda, l'anàlisi de les proves circumstancials ens ha permès d'oferir una possible resposta a la pregunta: *la creació, la fi i el ressorgiment de la colla al llarg dels anys ha anat estretament lligat al fet de disposar o no d'un músic que l'acompanyés en els balls.* Es el tot plausible, doncs, que fos en Joan Cuyàs Germés qui instituís la tradició a Masquefa en la segona meitat del segle XIX. Un cop es va desfer aquesta primera colla, sabem que hom la va reorganitzar l'any 1916 i que fou l'Iu Galés qui va propiciar el seu ressorgiment.

A partir d'aquí ja disposem de documents i, per tant, s'inicia la Història que tot seguit us oferim.



82. Iu Galés Ventura (Ivó Galés).

Fent el Servei el 1898.

Un dels impulsors de la reorganització de la colla el 1916.

Cedida: Teresa Bonastre Llupià.

⁹⁷ PLA, Josep, *El Quadern Gris* (1966).

⁹⁸ *Consueta* (o llibre de costums) de Sant Llorenç d'Hortons. 1854. El còlera es va escampar molt ràpidament. Hom va detectar casos a Gelida, Sant Sadurní, Sant Esteve Sesrovires, Masquefa,... A Sant Llorenç no hi va haver cap cas, per la qual cosa aquella població va renovar el vot a Sant Sebastià. En agraïment al sant, hom el designà copatró del poble. A Masquefa, en els llibres d'òbits de la Parròquia, n'he comptabilitzat catorze casos de malaltia seguida de mort.

APUNTS SOBRE L'ANTIGA COLLA DE BASTONERS DE LA BEGUDA ALTA

La població de la Beguda Alta, que fins fa vint anys tenia 411 habitants⁹⁹ i és situada resseguint la carretera comarcal d'Igualada a Martorell passant per Capellades, representa, des del punt de vista de les divisions administratives, el cas més singular del nostre país. Depèn de quatre municipis: Masquefa, Sant Llorenç d'Hortons, Sant Esteve Sesrovires i els Hostalets de Pierola; a dos partits judicials: el d'Igualada i el de Sant Feliu de Llobregat; a tres comarques oficials: Baix Llobregat, Alt Penedès i Anoia. Per acabar-ho d'adobar, hi ha dues Begudes: la Alta i la Baixa, separades. Les denominacions Alta i Baixa obeeix al fet que una està enclavada en un pujolet. L'anècdota que il·lustra aquesta situació tant particular és la d'aquella casa on l'estadant diu que cuina a Sant Llorenç, dina a Masquefa, dorm a Sant Esteve i, quan mori, l'enterraran els Hostalets de Pierola: tot sense gairebé moure's de casa.



83. Entrada a la Beguda Alta per Masquefa.
Postal J. Boixaderes. 1912.
Cedida: AJM.



84. Vella capella de can Simon de la Beguda Alta.
Postal J. Boixaderes. Sortida de missa. 1912.
Cedida: AJM.

El 1861, en decidir el Bisbat la nova divisió eclesiàstica, crea la *Tinència Parroquial de la Beguda*, la qual, tot i depenen del rector de Sant Llorenç, convertia la capella particular de *can Simon* en església pública del veïnat de la Beguda. El dret canònic considerava que no hi podia haver parròquia més que en el cas de que l'església no depengués de cap propietari particular; però, pesant la llei i la fe en una romana del seny, les autoritats van facilitar que el petit poble pogués anar a missa a casa de l'amo de la major part de les terres: la senyora Bernarda de Whitte i Simon.

⁹⁹ Cens del 1983.